

LECTIO DIVINA

SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Lk 18,9-14

Évközi 30. vasárnap („C” év)

Az elbizakodottakat megalázzák

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMÁS 29,11)

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből

Az elbizakodottakat megalázzák

Abban az időben:

Az elbizakodottaknak, akik magukat igaznak tartották, másokat pedig megvetettek, Jézus ezt a példabeszédet mondta:

„Két ember fölment a templomba imádkozni, az egyik farizeus volt, a másik vámos.

A farizeus megállt, és így imádkozott magában: »Istenem, hálát adok neked, hogy nem vagyok olyan, mint a többi ember, rabló, igazságtalan, házasságtörő, mint ez a vámos is. Kétszer böjtölök hetenként, és tizedet adok mindenből, amim van.«

A vámos pedig távolabb állt meg, és a szemét sem merte az égre emelni, hanem a mellét verve így szólt: »Istenem, légy irgalmas nekem bűnösnek.«

Mondom nektek, hogy ez megigazultan ment haza, amaz viszont nem. Mert mindazt, aki magát felmagasztalja, megalázzák, aki pedig megalázza magát, azt felmagasztalják.”

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

⁹ Εἶπεν δὲ καὶ πρὸς τινὰς τοὺς πεποιοῦστας ἐφ’ ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν ταύτην·

Egyeseknek pedig, akik magukban meg voltak győződve, hogy ők igazak és megvetették a többieket, ezt a példázatot mondta:

¹⁰ Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερόν προσεύξασθαι, ὁ εἷς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης.

Két ember felment a templomba imádkozni, az egyik farizeus és a másik vámos (volt).

¹¹ ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο· Ὁ θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμι ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης·

A farizeus megállva önmagához ezeket imádkozta: „Istenem, hálát adok neked, hogy nem vagyok olyan, mint az emberek közül a többiek: rablók, igaztalanok, házasságtörők vagy mint ez a vámos is.

¹² νηστεύω δις τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι.

Böjtölök hetente kétszer, megadom a tizedet mindenből, amit birtokolok.”

¹³ ὁ δὲ τελώνης μακρόθεν ἐστὼς οὐκ ἠθέλην οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπᾶραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ’ ἔτυπτε τὸ στῆθος αὐτοῦ λέγων· Ὁ θεός, **ἰλάσθητί** μοι τῶ ἁμαρτωλῶ.

A vámos pedig messziről megállva nem akarta a szemét sem fölemelni az ég felé, hanem **a mellét verte mondva: „Istenem, **könyörülj** rajtam, a bűnösön!”**

¹⁴ λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ παρ’ ἐκεῖνον ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

Mondom nektek, ez megigazultan ment le az otthonába, eltérően attól, mert mindaz, aki felmagasztalja önmagát, az meg fog aláztatni, aki pedig megalázza önmagát, az fel fog magasztaltatni.

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

⁹ **Az elbizakodottaknak, akik meg voltak róla győződve, hogy igazak, s a többieket megvetették, ezt a példabeszédet mondta:**

⁹ Néhány elbizakodottnak pedig, akik azt gondolták, hogy ők igazak, és másokat megvetettek, ezt a példabeszédet mondta:

⁹ ***Az elbizakodottakhoz, akik magukat igaznak tartották és másokat megvetettek, ezt a példabeszédet intézte:***

⁹ *Némelyeknek pedig, kik elbizakodtak magukban, hogy ők igazak, és a többieket semmibe sem vették, ezt a példázatot is mondá:*

⁹ Némely elbizakodott embernek, aki magát igaznak tartotta, a többieket pedig megvetette, ezt a példázatot mondta: -

¹⁰ “DUO HOMINES ASCENDERUNT IN TEMPLUM, UT ORARENT: UNUS PHARISAEUS ET ALTER PUBLICANUS.

¹⁰ **„Két ember fölment a templomba imádkozni, az egyik farizeus volt, a másik vámos.**

¹⁰ »Két ember fölment a templomba imádkozni, az egyik farizeus volt, a másik vámos.

¹⁰ ***„Két ember fölment a templomba, hogy imádkozzék, egy farizeus és egy vámos.***

¹⁰ *Két ember méne fel a templomba imádkozni; az egyik farizeus, és a másik vámszedő.*

¹⁰ Két ember ment fel a Templomba imádkozni. Az egyik egy farizeus, a másik egy vámos.

¹¹ PHARISAEUS STANS HAEC APUD SE ORABAT: “DEUS, GRATIAS AGO TIBI, QUIA NON SUM SICUT CETERI HOMINUM, RAPTORES, INIUSTI, ADULTERI, VELUT ETIAM HIC PUBLICANUS;

¹¹ **A farizeus odaállt előre, és így imádkozott magában: Isten, hálát adok neked, hogy nem vagyok olyan, mint a többi ember, rabló, igazságtalan, házasságtörő, mint ez a vámos is.**

¹¹ A farizeus megállt, és így imádkozott magában: ‘Istenem! Hálát adok neked, hogy nem vagyok olyan, mint a többi ember, rabló, igaztalan és házasságtörő, mint ez a vámos is.

¹¹ **A farizeus emelt fővel így imádkozott magában: hálát adok neked Isten, hogy nem vagyok olyan, mint a többi ember: rabló, gonosz, házasságtörő, mint ez a vámos is.**

¹¹ *A farizeus megállván, ily módon imádkozék magában: Isten! hálákat adok néked, hogy nem vagyok olyan, mint egyéb emberek, ragadozók, hamisak, paráznák, vagy mint ím e vámszedő is.*

¹¹ A farizeus megállt, és így imádkozott magában: „Istenem, hálát adok neked, hogy nem vagyok olyan, mint a többi ember: harácsoló, gonosz, parázna, vagy mint ez a vámos is.

¹² IEIUNO BIS IN SABBATO, DECIMAS DO OMNIUM, QUAE POSSIDEO”.

¹² **Kétszer böjtölök hetenként, mindenemből tizedet adok. –**

¹² *Kétszer böjtölök hetente, tizedet adok mindenemből.’*

¹² **Hetenként kétszer böjtölök, tizedet adok mindenből, amim van.**

¹² *Böjtölök kétszer egy héten; dézsmát adok mindenből, a mit szerzek.*

¹² *Kétszer egy héten böjtölök, s tizedet adok mindenből, amit szerzek.”*

¹³ ET PUBLICANUS A LONGE STANS NOLEBAT NEC OCULOS AD CAELUM LEVARE, SED PERCUTIEBAT PECTUS SUUM DICENS: “DEUS, PROPITIUS ESTO MIHI PECCATORI”.

¹³ **A vámos megállt hátul, szemét sem merte fölemelni az égre, inkább a mellét verte és könyörgött: Isten, irgalmazz nekem, bűnösnek! –**

¹³ *A vámos pedig távol állt meg, nem merte a szemét sem az égre emelni. Mellét verve így szólt: ‘Istenem! Légy irgalmas nekem, bűnösnek!’*

¹³ **A vámos pedig megállt hátul és szemét sem merte fölemelni az égre, csak mellét verte e szavakkal: Istenem, légy irgalmas hozzám, bűnöshöz.**

¹³ *A vámszedő pedig távol állván, még szemeit sem akarja vala az égre emelni, hanem veri vala mellét, mondván: Isten, légy irgalmas nékem bűnösnek!*

¹³ *A vámos pedig távol állt, még a szemét sem akarta az égre emelni, hanem mellét verve így beszélt: „Istenem, légy irgalmas hozzám, bűnöshöz!”*

¹⁴ DICO VOBIS: DESCENDIT HIC IUSTIFICATUS IN DOMUM SUAM AB ILLO. QUIA OMNIS, QUI SE EXALTAT, HUMILIABITUR; ET, QUI SE HUMILIAT, EXALTABITUR”.

¹⁴ **Mondom nektek, hogy ez megigazultan ment haza, az nem. Aki magát felmagasztalja, az megaláztatik, aki megalázza magát, az felmagasztaltatik.”**

¹⁴ *Mondom nektek: ez megigazultan ment haza, amaz pedig nem. Mert mindazt, aki magát felmagasztalja, megalázzák, és aki magát megalázza, felmagasztalják.«*

¹⁴ Mondom nektek: ez megigazulva ment haza, az nem. Mindazt, aki fölmagasztalja magát, megalázzák, aki pedig megalázza magát, azt fölmagasztalják.”

¹⁴ Mondom néktek, ez megigazulva méne alá az ő házához, inkább hogynem amaz: mert valaki felmagasztalja magát, megaláztatik; és a ki megalázza magát, felmagasztaltatik.

¹⁴ Mondom nektek, ez megigazulva ment haza, a másik nem. Mert aki felmagasztalja magát, azt megalázzák, aki pedig megalázza magát, azt felmagasztalják.

1.3. BEHATÁROLÁS

Ezt az epizódot egyedül Lukács őrizte meg az evangéliumában, s leírása szerint Jézus a Jeruzsálem felé tartó útja során mondja el a hallgatónak. A szakaszt az özvegyről s az igazságtalan bíróról szóló példabeszéd (Lk 18,1-8) és a Mesternek a gyerekekkel való találkozása (Lk 18,15-17) veszi körül. Így a perikópa a Lk 18,9-14 versek között helyezkedik el.

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

Az evangélista hangsúlyozza, hogy

- nem csak az a fontos, hogy az imádság állhatatos (Lk 18,1-8), hanem, hogy Isten-központú is legyen. Mind a farizeus, mind a vámos egy-egy zsoltárral imádkozik (Zsolt 26,4-5; Zsolt 51,3), de az előbbinél önmaga marad a középpontban, nem jön létre találkozás az Úr és az imádkozó között. Viszont a vámos valóban megszólítja Istent, valóban hozzá fordul, órá figyel.
- Isten előtt különösen is kedves a megtört és bűnbánó szív, amely irgalomért kiált. Isten az irgalom Ura, aki mindig kész megbocsátani. Ő örömét leli a bűnös megtérésében (Lk 15,7.10.24).
- Az Úr elsősorban az ember szívét, vagyis a szándékát, a döntéseit nézi, s nem a külsőt, a tettek mennyiségét (1Sám 16,7). A legnagyobb (vallásos) cselekedetek sem érnek semmit szeretet nélkül Isten szemében (1Kor 13,1-3).
- A megigazulás mindenekelőtt Isten ajándéka, de annak konkrét megvalósulása függ az ember nyitottságától is. Aki gőgösen önmagát felmagasztalja, annak a szívében nincsen hely Istennek, s idővel elbukik. Viszont az alázatos, egyszerű hívő embert az Úr felmagasztalja.

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

τὸ στῆθος (*to sztéthosz*): ‘mell, mellkas’ (Lk 18,13)

Jánosnál a „mellkas” szó a bensőséges, meghitt kapcsolatnak, illetve a hatalomnak és a dicsőségnek a jele: a szeretett tanítvány odahajol Jézus mellkasához, hogy megkérdezze tőle, ki az, aki elárulja őt (Jn 13,25; Jn 21,20), továbbá a hét angyal aranyövet visel a mellén (Jel 15,6). Ez a szó a Lukács-evangéliumban kétszer jelenik meg, s mindegyik alkalommal a verés cselekvése kapcsolódik hozzá: a vámos és a tömeg is a mellét veri (Lk 18,13; Lk 23,48). A vámos még a szemét sem emeli fel, hanem a tekintetét leszegve a mellkasát, jelképesen a szívét üti bűnbánata jeléül, ahogy a szavai is mutatják (Lk 18,13). Ennek kapcsán jegyzi meg Jézus, hogy ez a férfi megigazultan, vagyis igazként ment haza (Lk 18,14). A másik epizódban pedig, miután a kereszten meghalt Jézusról megállapítja a római százados, hogy ez az ember valóban igaz volt, az emberek szemlélve ezeket az eseményeket, mellüket verve, megdöbbenve mennek el (Lk 23,47-48).

Lukácsnál tehát a mellverés gesztusa a bűnbánatnak, a megrendülésnek a szimbóluma, amely ha őszintén Isten felé irányul, akkor annak következménye a megigazulás, az igazzá válás.

ἰλάσθητι (*hilászthéti*): könyörül, kiengesztelődik (Lk 18,13)

Az evangéliumokban csak Lukácsnál található meg ez a kifejezés, és egyedül ebben a szakaszban, ami kiemeli a jelentőségét. A vámos ezzel a könyörgéssel fordul Istenhez (Lk 18,13). A szó az Újszövetségben még egyszer megjelenik: Jézushoz kapcsolódóan, aki irgalmas és az Istenhez hűséges főpapként kiengeszteli a nép bűneit (Zsid 2,17). Ennek az utóbbi igehelynek a fényében (Zsid 2,17) és a templom helyszínének a megemlékezésével (Lk 18,10) liturgikus vonást nyer a vámos kérése. Hiszen ahhoz az Istenhez fordul közvetlenül, akinek a kiengesztelése elsősorban a főpap, illetve a pap áldozatbemutatásának a feladata volt az ószövetségi előírásoknak megfelelően (vö. Lev 4). Így a vámos imáját követő kiengesztelődés Jézus példabeszédében már előképe annak a kiengesztelő áldozatnak, amit Jézus Krisztus, az egyetlen és örök Főpap, hozott meg a kereszthalálával, s aminek gyümölcse a kiengesztelődés Isten és a bűnös ember között (Zsid 9,11-14). Erre a kereszthalál-áldozatra utal a Mester a „megalázás” és a „felmagasztalás” szavakkal is (Lk 18,14). Vagyis a bűnös vámos, ellentétben a gőgös farizeus logikájával (Lk 18,11-12), nem a saját erejéből, hanem az irgalmas Istenbe vetett bizalma és hite miatt távozik megigazultan.

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Párhuzamok Lukács evangéliumán belül

Lk 14,10-11 Ha tehát hivatalos vagy valahova, menj el, és foglald el az utolsó helyet, hogy amikor a házigazda fogad, ezt mondja neked: Barátom, menj följebb! Így

megtiszteltetésben lesz részed az egész vendégsereg előtt. Mert aki magát felmagasztalja, az megaláztatik, aki magát megalázza, az felmagasztaltatik.

Lk 16,15 De ő kijelentette: „Ti igaznak mondjátok magatokat az emberek előtt, az Isten azonban belelát szívetekbe. Ami az emberek szemében nagy érték, az az Isten előtt megvetést érdemel.”

Lk 23,48 És az egész kíváncsi tömeg, amely összeverődött, a történetek láttán mellét verte, és szétoszlott.

Szinoptikus párhuzamok

Mt 6,1 Ügyeljete, hogy a jót ne az emberek szeme láttára tegyétek, azért, hogy lássanak benneteket. Így semmi jutalom nem vár rátok mennyei Atyátoknál.

Mt 9,14 Odamentek hozzá János tanítványai és megkérdezték: „Miért van az, hogy mi és a farizeusok sokat böjtölünk, a te tanítványaid ellenben nem böjtölnek?”

Mt 21,31 Melyik tett eleget a kettő közül apja kívánságának? „Az első” – válaszolták. Erre Jézus így szólt hozzájuk: „Bizony mondom nektek, hogy a vámosok és a cédák megelőznek benneteket az Isten országában.”

Mt 23,12 „Aki felmagasztalja magát, azt megalázzák, aki megalázza magát, azt felmagasztalják.

Mt 23,23 Jaj nektek, írástudók és farizeusok, ti képmutatók! Mentából, kaporból és köményből tizedet adtok, közben ami fontosabb a törvényben, az igazságosságot, az irgalmat és a hűséget elhanyagoljátok. Ezt meg kell tenni, azt nem szabad elhagyni.

Mt 23,28 Így ti is kívülről igaznak látszotok az emberek szemében, de belül tele vagytok képmutatással és gonoszsággal.

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

MTörv 14,22 Termésedből, mindabból, ami földeden terem, minden évben gondosan vedd ki a tizedet

Ez 33,13 Ha azt mondom az igaznak: „Biztosan életben maradsz”, de ő igaz voltában bizakodva gonoszságot visz végbe, nos, akkor nem emlékezem többé igaz voltára, hanem meg kell halnia gonoszsága miatt, amit elkövetett.

Dán 9,19 Hallgass meg, Uram! Bocsáss meg, Uram! Figyelj rám, Uram! Városod és néped a te nevedet viseli, azért cselekedj tenmagadért és ne késlekedj!

ApCsel 3,1 Péter és János a kilencórai imádság idején fölment a templomba.

Róm 1,29 Tele is vannak mindenféle gonoszsággal, hitványsággal, kapzsisággal, ravaszsággal, tele irigységgel, gyilkossággal, vetélkedéssel, ármánykodással, rosszindulattal.

Róm 10,3 Mert félreismerik az Istentől eredő megigazolást, és a magukéval próbálják behelyettesíteni, nem vetik alá magukat az Istentől származó megigazolásnak.

2Kor 2,17 Mi nem tartozunk azok közé, akik Isten tanításával nyerezkednek, hanem őszintén, mintegy az Istenből beszélünk, az Isten színe előtt Krisztusban.

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Aranyszájú Szent János: A farizeusnak nem elég az egész emberi természetet megvetni, a vámszedőt külön is gyalázza. Ha ezt nem tette volna, a bűne kisebb lett volna. De most ugyanazzal a beszédével nemcsak a távollévőket támadja, hanem a jelenlévőket is megsebzí. A hálaadás azonban nem mások szidalmazását jelenti. Ha köszönetet akarsz mondani Istennek, akkor ő legyen önmagában elég neked, és ne összpontosítsd a gondolataidat másokra, és ne ítélj el a felebarátodat.

Aki rosszat beszél, az sokat árt magának és másoknak, mert egyrészt rosszat tesz az ilyen beszédet hallókkal: ha az utóbbi bűnös, örül, hogy gáztetteihez társra talált; de ha igaz ember, büszkeségre készíti, mert mások hibái miatt nagyobbra értékeli magát. Másodszor, az egyház közösségében is kárt tesz, mert aki hallja így beszélni, nem egyedül őt hibáztatja (aki így vétkezik), hanem megveti a keresztény vallást [egészeben]. Harmadszor, ez megsérti Isten becsületét, mert ahogyan Istent dicsőítjük, ha mi helyesen cselekszünk, úgy ő is megsértődik, amikor mi vétkezünk. Negyedszer, tönkreteszi azt, aki hallja ezeket a szidalmazásokat, mert [mivel szidalmazták] elveszti szégyenkezését, és ellenséggé válik. Ötödször, maga is büntetést érdemel, mert olyan dolgokat hoz fel, amelyek nem rá tartoznak.

Aki nem vigyáz, azt a büszkeség a mennyországból is a mélybe rángathatja, az alázat viszont a mélységből emeli ki az embert büntudaton keresztül.

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

588. Jézus botrány volt a farizeusoknak amiatt, hogy a vámosokkal és a bűnösökkel éppoly családisan étkezett, mint velük. Azoknak, „akik magukat igaznak tartották és másokat megvetettek” (Lk 18,9), mondta Jézus: „Nem az igazakat jöttem hívni, hanem a bűnösöket a bűnbánatra” (Lk 5,32). Még tovább ment, amikor a farizeusok füle hallatára kijelentette, hogy mivel a bűn egyetemes, azok, akik úgy gondolják, hogy nem szorulnak gyógyulásra, magukat vakítják meg.

2559. „Az imádság a lélek fölemelkedése Istenhez: vagy a szükséges javak kérése Istentől.” Vajon honnan beszélünk, amikor imádkozunk? Saját gőgünk és akaratunk magasából, vagy az alázatos és töredelmes szív „mélységeiből” (Zsolt 130,1)? Aki magát megalázza, az fölmagasztaltatik. Az alázat az imádság alapja. „Mi nem tudjuk, hogyan kell helyesen imádkoznunk” (Róm 8,26). Az alázatosság fölkészít arra, hogy megkapjuk az imádság ingyenes ajándékát: az ember Isten koldusa.

2613. Az imádságról szóló három fontos példabeszédet Szent Lukács hagyta ránk:

Az első, „az alkalmatlankodó barát”, a sürgető imádságra buzdít: „Zörgessetek és megnyitvatik nektek”. Annak, aki így imádkozik, a mennyei Atya adni fogja, amire szüksége van, elsősorban a Szentlelket, aki minden jó adomány foglalata.

A második, „az alkalmatlankodó özvegyasszony” példázatának központjában az imádság egyik tulajdonsága áll: mindig kell imádkozni és nem szabad belefáradni a hit türelmével. Mindazonáltal, amikor „az Emberfia eljön, gondolod, hogy fog hitet találni a földön?”

A harmadik, „a farizeus és a vámos” példabeszéde az imádkozó szív alázatáról beszél. „Isten, irgalmazz nekem, bűnösnek!” Az Egyház ezt az imádságot szakadatlanul magáévá teszi: „Kyrie eleison!”

2631. A bocsánatkérés a kérő imádság első lépése (vö. a vámos imájában: „Isten, irgalmazz nekem, bűnösnek”: Lk 18,13). Az igaz és tiszta imádság előzménye. A bizalomteljes alázat visszahelyez az Atyával és az Ő Fiával, Jézus Krisztussal és egymással való közösség fényébe: ezek után „bármit kérünk, megkapjuk tőle” (1Jn 3,22). A bocsánatkérés megelőzi mind az eucharisztikus liturgiát, mind a személyes imádságot.

2616. A Jézushoz intézett imádságot Jézus már nyilvános működése idején meghallgatta olyan jelekkel, melyek halálának és föltámadásának hatékony erejét elővételezik: Jézus meghallgatja a hívő imádságot, akár szavakba foglalt (leprás, Jairus, kánaáni asszony, jobb lator), akár ki nem mondott (a béna hordozói, a ruháját megérintő vér folyós asszony, a bűnös nő könnyei és kenete). A vakok nyomatékos kérése – „Könyörülj rajtunk, Dávid fia!” (Mt 9,27), „Jézus, Dávid fia, könyörülj rajtam!” (Mk 10,48) – föllevenedik a Jézus-imádság hagyományában: „Úr Jézus Krisztus, Isten Fia, könyörülj rajtam, bűnösön!” A betegségek meggyógyításával vagy a bűnök megbocsátásával Jézus mindig válaszol az imádságra, mely hittel fordul hozzá: „Menj békében, a hited meggyógyított téged!”

Szent Ágoston nagyszerűen foglalja össze Jézus imádságának három dimenzióját: „Imádkozik értünk mint Papunk; imádkozik bennünk mint a mi Főnk; mi imádkozunk Hozzá mint Istenünkhöz. Ismerjük föl tehát Benne a mi hangunkat, és az Ő hangját mibennünk.”

2628. Az imádás az ember alapvető magatartása, aki Teremtője színe előtt teremtménynek ismeri el önmagát. Magasztalja az Úr nagyságát, aki megteremtett, és az Üdvözítő mindenhatóságát, aki a rossztól megszabadít minket. Az imádás a szellem leborulása a „dicsőség Királya” előtt és meghajló elcsöndesedés Isten előtt, aki „mindig nagyobb”. A háromszor szent és mindenekfölött szeretetreméltó Isten imádása alázattal tölt el és biztonságot ad alázatos kéréseinknek.

2631. A bocsánatkérés a kérő imádság első lépése (vö. a vámos imájában: „Isten, irgalmazz nekem, bűnösnek”: Lk 18,13). Az igaz és tiszta imádság előzménye. A bizalomteljes alázat visszahelyez az Atyával és az Ő Fiával, Jézus Krisztussal és egymással való közösség fényébe: ezek után „bármit kérünk, megkapjuk tőle” (1Jn 3,22). A bocsánatkérés megelőzi mind az eucharisztikus liturgiát, mind a személyes imádságot.

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA VERITATIS SPLENDOR KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

104. Ebben az összefüggésben tárul ki a tér a megtérő bűnös ember felé irányuló isteni irgalmasság és az emberi gyöngöseségre irányuló megértés számára. Ez a megértés soha nem

jelenti a jó és a rossz mértékének kompromittálását és meghamisítását azért, hogy a körülményekhez alkalmazzuk őket. Amennyire emberi, hogy a vétkes ember beismeri gyöngeségét és irgalmat kér bűnére, annyira elfogadhatatlan az a magatartás, mely a saját gyöngeségéből készít mértéket a jó igazságához, oly módon, hogy igazolhatja önmagát anélkül, hogy Istenhez és az ő irgalmasságához kellene fordulnia. Az ilyen magatartás az egész társadalom erkölcsiségét megrontja, mert arra tanít, hogy kételkedjenek az erkölcsi törvény objektívitasában általában és elutasítsák a bizonyos emberi cselekedeteket tiltó törvények föltétel nélküliségét. Mindez az összes erkölcsi értékösszekeverésével végződik.

Ehelyett meg kell hallanunk azt az üzenetet, mely a farizeus és a vámos evangéliumi példázatából hangzik felénk (vö. Lk 18,9-14). A vámosnak talán voltak igazolásai elkövetett bűneire, melyek csökkentették felelősségét, de imádságában nem ezeket az igazolásokat sorolja, hanem megvallja méltatlanságát Isten szentsége előtt: „Isten, irgalmazz nekem, bűnösnek!” (18,13) A farizeus ellenben, aki igaznak tartotta önmagát, valószínű mentséget talált volna minden hibájára. Ez a kép minden idők embere erkölcsi lelkiismeretének két különböző magatartását állítja elénk. A vámos a „bűnbánó” lelkiismeretet képviseli, mely teljes tudatában van természete gyöngeségének és bűnösségében, bármennyi szubjektív igazolása is volna rájuk, belátja, hogy megváltásra szorul. A farizeus az „önelégt” lelkiismeretet képviseli, mely azzal áztatja magát, hogy az isteni kegyelem segítsége nélkül meg tudja tartani a törvényt, s meg van győződve arról, hogy nincs szüksége az irgalomra.

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

Az *olvasmány* (Sir 35,15b-17.20-22a) Istent igaz bíróként mutatja be, aki nem személyválogató, hanem irgalmas mindenki iránt. Ő nagy gyengédséggel és külön figyelemmel fordul a nehéz helyzetben lévők iránt: „Nem utasítja el az árvák könyörgését, sem az özvegyet, ha tele van panasszal.” Ezt erősíti meg a *válaszos zsoltár* (Zsolt 33,2-3.17-19.23): „Közel van az Úr azokhoz, kik töredelmes szívűek, és szabadulást hoz a megtört lelkeknek.” és a *második olvasmány* is (2Tim 4,6-8.16-18): „az Úr ezután is megszabadít minden gonosz cselvetéstől, és átment mennyei országába”.

Az irgalmas és együttérző Istenben remélve az ember alázattal és bizalommal fordulhat tehát az Úrhoz, ahogy a *kezdőének* (Zsolt 104,3-4): „Keressétek az Urat és hatalmas erejét, keressétek az ő arcát mindig!”, a *válaszos zsoltár* (Zsolt 33,2-3.17-19.23): „A szegény felkiáltott az Istenhez, és Isten meghallgatta őt. (...) Kiáltottak az igazak, és az Úr meghallgatta őket, és minden szorongatásból megszabadultak.”, illetve az *egyetemes könyörgéseket bevezető fohász* tanítja: „Isten szívesen hallgatja az alázatos lelkek imádságát. Forduljunk tehát hozzá méltatlanságunk és vétkeink tudatában!”.

A farizeusról és a vámosról szóló *evangéliumi szakasz* (Lk 18,9-14) is hangsúlyozza Isten irgalmát, nagylelkűségét és azt a felhívást, hogy legyünk alázatos emberek: „Mert mindazt, aki magát felmagasztalja, megalázzák, aki pedig megalázza magát, azt felmagasztalják.”

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

Egyet kértem az Úrtól (522)

http://nepenektar.hu/idoszak/evkozi_ido/liturgia/230/gr/325/egy-et-kertem-az-urtol-unam-petii

GITÁROS ÉNEKEK

Dax: Miseénekek állandó részei

<https://www.youtube.com/watch?v=pYHRLK6s5Lo>

Kegyelmed Úr, Jézus

<https://www.youtube.com/watch?v=vA51OAxjMds>

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰVEK

A vámos imája

Áldalak téged,
aki a tőled távol állót magadhoz közelíted.

Köszönöm,
hogy rád nyitottnak teremtesz minden embert,
s hogy mint a szomszéd föld vágyódhatunk utánad.

Áldalak téged, Jézus,
akit mindig megtalálunk,
ha hozzád indulunk mélységeinkből.

Add, hogy szomszédjágunkban mindig hozzád
emeljük szemünket, a te magasságaid felé.
Ámen.

A repedt cserépedény

Kínában egy vízhordozónak volt két nagy cserépedénye. Annak a botnak egy-egy végén lógtak, amit a nyakában hordott. Az egyik edényen volt egy repedés, míg a másik tökéletes volt és mindig egy teljes adag vizet szállított. A pataktól a házig tartó hosszú séta végén a megrepedt edény már csak félig volt vízzel.

Két teljes évig ez így ment, minden nap, a vízhordozó már csak másfél edény vizet szállított vissza a házba.

Természetesen a tökéletes edény büszke volt a teljesítményére, hisz tökéletesen csinálta. De a szegény törött cserép szégyellte a tökéletlenségét, és nyomorultnak érezte magát, hogy csak feleannyit tudott teljesíteni.

A két év keserűség után, egyik nap megszólította a vízhordozót a pataknál.

– Szégyellem magam, mert a víz szivárog egész úton hazafelé.

A vízhordozó így válaszolt a cserépnek:

– Észrevetted, hogy virágok az ösvényen csak a te oldaladon teremnek, s nem a másik cserép oldalán? Ez azért van így, mert én mindig tudtam a hibádról, és virágmagot szórtam

az ösvénynek erre az oldalára. Minden nap te locsoltad őket, amíg visszasétáltunk. Két éve leszedem ezeket a gyönyörű virágokat, hogy az asztalt díszítsem velük. Ha nem lennének olyan, amilyen vagy, akkor ez a gyönyörűség nem ragyogná be a házamat.

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

- Kire gondoltam ma megvetéssel, miközben magamat fölé helyeztem?
- Az imádságomban Isten áll-e a középpontban vagy a tetteim?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Mindenható, örök Isten, növeld bennünk a hitet, a reményt és a szeretetet. Add, hogy szeressük, amit parancsolsz, és segíts, hogy elnyerjük, amit ígérsz. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el Szentlelkedet, hogy maradjak mindig egyszerű s alázatos, és ne vessek meg senkit sem, hanem imádkozzam értük! Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

Az elbizakodottakat megalázzák (Lk 18,9–14)

(Forrás: Catholic)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Az őszinte bűnbánat megigazuláshoz vezet, de nem az én erőmből, hanem Isten irgalmából.
- Isten mindig az irgalom Istene marad. Mindig megbocsát bármit, ha a bűnbánó őszinte bűnbánatot tart.

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Merjem magam „megalázni” s magam helyett Jézusra figyelni.
- Gyakran ismétlegessem magamban a vámos imáját a légzésem ritmusával. Belégzésre: „Istenem”, kilégzésre: „könyörülj rajtam, bűnösön!” fohászt mondván.

IMPRESSZUM

A *Lectio divina segédanyagok*, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imádságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Évközi 30. vasárnap („C” év)
Borítófotó © Cathopic

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az SBLGNT (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: Vatikán online archívuma (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Az egyháztatyák gondolatait a Catena Aurea német nyelvű kiadvány alapján Asztalos Livia fordította.

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

A vámos imája – https://www.szepe.hu/irodalom/vallas/tima/tima_485.html

A repedt cserépedény – https://www.szepe.hu/irodalom/vallas/tima/tima_278.html

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a *lectio divina* munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Livia, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Grász-Szily Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfalvi Ildikó, Paal Ágnes, Rác Dávid, Rác Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2022

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levélcím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu